

22. 3. v 15.00 Nejstarší řemeslo

Divadelní soubor Karla Čapka Třešť

Hodnotí Jiří Juráš

tragikomedie / Autor: Paula Vogel / 75 minut bez přestávky

„Asi to bude vo starejch šlapkách...“ - tak by mohl znít lidový odhad obsahu či děje diváka neznalého stavu věci. A skutečně, hra Pauly Vogel, kterou včera uvedl na scénu domácí soubor, je o letitých pracovnicích v oboru provázejícím lidstvo od nepaměti. Byla by to ale jen značně hrubá záplata na pytel reality. Již zmíněná Paula Vogel je žijící renomovaná americká dramatička ověřená Pulitzerovou cenou a sídlící kromě Washingtonu i v Sídle slávy amerického divadla. Je velice frekventovaně hranou autorkou širokého spektra divadelních uskupení, od velkých profesionálních divadel až po lokální amatérské soubory v mnoha zemích. Je to tím, že se ve své tvorbě zabývá látkami z kontroverzních oblastí lidského světaběhu, ale hlavně, že velice vynalézavě využívá do určité míry „šokantních“ prostředí k tomu, aby se ve vyostřenější podobě dotkla témat zcela obvyklých, jako je třeba „pouhopouhá“ potřeba lidské blízkosti.

Divadelníci z Třeště se tedy dopouštějí odvážného dramaturgického počínu a své publikum konfrontují s populárním titulem exkluzivní světové autorky. (Výše autorských práv je pro amatérské podmínky v tomto případě pro změnu nepopulárně exkluzivní.)

Hostující režisér Zdeněk Stejskal, vědom si jemnosti, a tudíž náročnosti tematického předitiva, hru za počáteční asistence všech pěti protagonistek významově smysluplně seškrтал. Jako další oporu pro herečky, ale i pro samotnou interpretaci textu vytvořil scénografické řešení. V prostoru se v pozadí výše nachází „Nebe“, kam jednotlivé postavy odcházejí spočinout ke sklence šampaňského po svém pozemském konci. Jsou tak nadále divákovi zpřítomněny, zcela po smyslu tohoto konkrétního svébytného výkladu předlohy. Aby se dámenky měly při rozvíjení peripetií své souhry o co „opřít“, je k dispozici centrální barový pult se čtyřmi barovými stoličkami pro v úvodu řadově postavené pracovnice, které svým půdorysným přeskupením napomáhají podpořit významové posuny a proměny v jednotlivých situacích, a necentrálně umístěné šefovské křeslo, také zcela po smyslu, protože vůdčí úloha postav se průběhem děje mění. Dalším nabídnutým prostředkem se staly kupříkladu banány, se kterými nebylo nijak lascivně nakládáno, nýbrž byly výrazivě použity. (Ale pozor, vážené herečky. Když už divák jednou přečte, že tam tropické plody nejsou „jen tak“, že manipulace s nimi o něčem informuje, tudíž něco znamená, není pak zcela jedno, jak s nimi nakládáte, tedy i nakolik a jak je při jednotlivých reprízách konzumujete, fakt!)

Provedení představení má dva zásadní nepřítelé. Tím prvním, vnějším, je prostor. Troufám si napsat, že sdělení výchozího textu i samotné inscenace je křehké, až intimní. Robustnost sálu třešťského kulturáku je v zásadním rozporu s komorností příběhu. A tak si i já dovoluji vyzvat tvůrce, aby se nejen zamysleli, ale i se pokusili (alespoň jednóu) svému pracně vyšlechtěnému divadelnímu děťátku poskytnout adekvátní podmínky pro jeho naplněné rozvíjení. (S plným vědomím zpoza rohu na mě hledící zakaboněné produkce, značně ošedivělé z již výše zmíněné exkluzivity.) Druhý nepřítel je pro mě jednoznačně vnitřní. Domnívám se, že u takhle náročné předlohy míra výpadků v textu (z podstaty praxe logicky průvodním to jevem nejen u amatérského divadla – takové to jistě divadelní DPH), způsobuje, že ne nepodstatnou část vnitřní energie akterek stravuje boj s důsledky menší připravenosti. Slovo má být přece oporou pro bytí herce na jevišti, pro jeho pohyb, chování, jednání a ve výsledku pro působivost výpovědi, nikoliv jeho překážkou. (A nadrzle si troufnu přidat ještě i snad motivující invektivu – to je mj. rozdíl mezi činohrou a pantomimou.) Proto se zřejmě nepodařilo zcela předat komplexně působící sdělení, proto byly některé momenty jen odmluvené, situace méně barvitě a jasně, a proto mě napadl termín prezentovaný na lektorském sezení, že šlo chvílemi jakoby o spíše vyprávěné divadlo.

Nicméně, když se v duchu zvoleného principu autorského vyložení dámeňky Vera, Edna, Ursula, Mae a Lilian v úplném závěru zase všechny sejdou, tak se téma blízkosti, spolubytí... inscenátorům jednoznačně podařilo doklenout a patřičné dojetí do sálu vklouzlo. A já si po všech (snad až nezdvořile působícím) kritickým průpovídkám dovolím s respektem k jejich herecké práci vyjmenovat všechny dámy, co hrály holky. Spolu nejen na jevišti byly Jana Kadlecová, Jitka Havlíčková, Regina Hinková, Květoslava Mrskočová a Ivana Šabatková. Děkuji za Vaše představení.